

social og politisk Henseende, at den Skille-
mur, som nu skiller Stænderne og Besid-
derne af den ene Slags Jord og den anden
Slags Jord fra hinanden, grundigt ryddedes
bort? Jeg tror det ikke. Jeg tror, at der
bør ofres noget; og Ofret, saa stort det
end er, er efter min ringe Mening ikke
noget uoverkommeligt, end ikke, om man
gik til at forandre § 3 ganske saaledes, at
Afløsningen kom til at foregaa saa hurtigt,
som Arbejdet overhovedet kunde gøres —
lad mig sige, at alle Tiender blev afløste
i Løbet af 4—5 Aar. Selv saaledes er der
Vej nok til, at Staten ikke behøver at
rykke ud med saadanne Summer, men at
hele den Sum, som kræves fra Statskassens
Side, fordeles saaledes, at man gav kun et
Tilskud af ca. 1 Mill. Kr. aarlig. Staten
udgiver paa mange Maader og til mange
Opgaver baade 1 Million og langt derover
om Aaret, uden at der derfor sker nogen
Ulykke, og uden at der derigennem opnaas
større Goder, end der vilde opnaas herved.

Jeg kan derfor ikke andet end paa
det varmeste anbefale dette Lovforslag til
det høje Ting til en velvillig Behandling,
og da særlig til det eventuelle Udvalg, som
maatte blive nedsat i Sagen, og, som jeg
haaber, vil tage velvilligt og venligt paa
dette Lovforslag. Jeg forudsætter ganske
sikkert, at der sker ikke faa Forandringer
deri, navnlig med Hensyn til, hvor stor
den Hjælp, Statskassen skal yde til Afløs-
ningen, overhovedet skal være. Den højt-
ærede Finansminister gav mig paa dette
Punkt Anledning til at stille mig noget
paa hans Side, idet jeg dog ikke skal ind-
lade mig paa nærmere at angive, hvor
stor den Hjælp skal være. Jeg tror, det
lettere kan henvises til det eventuelle Ud-
valgs nærmere og grundige Overvejelse.
Jeg anbefaler saa meget trøstigere denne
Sag til Modtagelse med Velvilje, som det
turde være sikkert, at denne Sag herefter
med stigende Styrke vil vende tilbage til
os, om man ikke nu tager mod det Tilbud,
her gøres, og maaske vende tilbage under
mindre tiltalende Vilkaar end dem, der
her i Hovedprincipperne bydes.

Finansministeren (Scharling): Jeg
ønsker kun at bemærke over for den ærede
sidste Taler, at det ikke var ganske kor-
rekt, naar han sagde, at jeg havde udtalt,
at den Uvillie, der hos Tiendeyderne hers-
ker mod Tienden, var den eneste Grund
for Staten til at interessere sig for dens
Afløsning. Nej, det, jeg sagde, var, at det
var den eneste Grund for Staten til at gaa
til et saa betydeligt pekuniært Offer som

det, der forlanges ved denne Lov, medens
jeg derimod erkender, at selve Tiendeydel-
sen efter sin Natur som en efter de skif-
tende Kornpriser varierende Størrelse og-
saa frembyder Momenter, der kunde gøre
det ønskeligt, at man kom til en Afløsning.
— Naar den ærede Taler endvidere gjorde
gældende, at det dog er urigtigt, at kun
en Del af Befolkningen ydede Betaling til
Præsternes Lønning og til Kirkernes Ved-
ligeholdelse, maa jeg dertil sige, at det
forekommer mig, at dersom dette Forhold
burde forandres, burde det forandres inden
for den enkelte Menighed, det enkelte
Sogn, men det bliver ikke nogen Statssag
at bringe Udjævning til Veje; og det gør
ganske vist en ikke ringe Forskel, om man
ordner det som en Sognesag eller en Stats-
sag.

Endelig skal jeg, da den ærede Taler
mente, at min Forgængers Beregninger
ikke vare for lave, dertil sige, at der ikke
i Øjeblikket foreligger det fornødne Mate-
riale til en korrekt Opgørelse, og at jeg
derfor ikke tør sige noget med Bestemt-
hed. Men hvad jeg med Sikkerhed kan
gøre gældende, er, at i min Forgængers
Beregninger var der ikke taget Hensyn til
det Moment jeg nævnte, at naar Tiende-
ydernes aarlige Præstationer ikke give Er-
statning for det Rentetab, som Laanet
har voldt Staten, og desuden det fornødne
Beløb til Amortisation, saa vil en større
eller mindre Del af det hele Beløb blive
en ukompenseret Statsgæld, og det kan
efter Omstændighederne gaa op indtil det
hele Laanebeløb, der er forudsat at blive
120 Millioner Kr. foruden de 30 Millioner
Kr., som Staten a priori skulde overtage.

Breinholt-Vandborg: Til den første
Udtalelse, vi nu hørte af den højtærede
Minister, har jeg intet at bemærke; det
forekommer mig ikke, at der var nogen
Uoverensstemmelse mellem, hvad jeg havde
udtalt, og den ærede Ministers Bemærk-
ninger. — Derimod stiller det sig jo ganske
anderledes, hvad de rent finansielle
Bemærkninger angaar, idet den højtærede
Finansminister udtalte, at hans Forgængers
Beregninger med de 47 Millioner sikkert
vare for lave. Om jeg end ikke egentlig
havde foudsat det, havde jeg dog antydnet
Muligheden deraf, og det forekommer mig,
at denne Mulighed er bleven bestyrket
efter den højtærede Ministers Udtalelse,
da han jo forsikrede, at der ikke forelig-
ger et saadant Materiale, at der kan gøres
nogen nøjagtig Kalkule paa Grundlag
deraf. Det kan altsaa lige saa godt efter